

Obveznopravni odnos studenta i javnoga veleučilišta

Mandatory legal relationship between the student and the public university of applied sciences

¹Klementina Novak, ²Sandra Cvetko, ³Martina Jakšić
Međimursko veleučilište u Čakovcu, Bana Josipa Jelačića 22a, 40000 Čakovec
e-mail: ¹klementina.novak@mev.hr, ²sandra.cvetko@mev.hr, ³martina.jaksic@mev.hr

Sažetak: U ovom radu analiziran je obveznopravni odnos studenta i javnoga veleučilišta, pojašnjeni su osnovni elementi Ugovora o studiranju, te način na koji se uređuju prava i obveze ugovornih strana, s naglaskom na obveze ugovornih strana. Prvi dio rada govori o pravnom uređenju obveznopravnih odnosa u visokom obrazovanju i prirodi istih. U drugom dijelu rada analiziran je Ugovor o studiranju, pojašnjeni su elementi istoga i dani su razlozi zbog kojih su pojedini elementi ugovora važni.

Svrha rada bila je prikazati specifičnosti obveznopravnoga odnosa studenta i visokoga učilišta, te razložiti potrebu i smisao elementa Ugovora o studiranju kao pojedinačnoga pravnoga akta kojim se uređuje obveznopravni odnos studenta i visokoga učilišta, kao glavnih aktera visokoga obrazovanja.

Ključne riječi: obveznopravni odnosi, javno veleučilište, student, Ugovor o studiranju

Summary: In this paper explain the mandatory legal relationship between the student and the public university of applied sciences, explain the basic elements of the study contract and how the rights and obligations of the contracting parties are regulated, with an emphasis on the obligations of the contracting parties. The first part of the article shows legal regulation of mandatory legal relations in higher education and their nature. In the second part of the article, the study contract is analysed and clarification of the elements and the reasons of importance of certain elements of the contract is given.

The purpose of the article is to show the specifics of the mandatory legal relationship between the student and the higher education institution and to explain the need and meaning of the study contract element as an individual legal act that regulates the mandatory legal relationship between the student and the higher education institution, as the main actors of higher education.

Key words: mandatory legal relations, public university of applied sciences, student, study contract

1. Uvod

Visoko učilište je ustanova koja se osniva s ciljem obavljanja djelatnosti visokoga obrazovanja te znanstvene, umjetničke i stručne djelatnosti, a osniva se kao javno ili privatno. Javno veleučilište je ustanova koja se osniva Uredbom Vlade Republike Hrvatske, a obavlja djelatnost visokoga obrazovanja i stručnu djelatnost u skladu sa Zakonom o visokom

obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti (NN 119/22; u daljnjem tekstu: Zakon), Statutom i općim aktima Veleučilišta.

U svom djelovanju Veleučilište uspostavlja obveznopravne odnose sa studentima, pravnim subjektima i trećim osobama. U ovom radu analizirat će se pravna priroda Ugovora o studiranju te primjena relevantnih zakonskih propisa i općih akata Veleučilišta na pravno uređenje Ugovora o studiranju kojim se reguliraju prava i obveze studenata i Međimurskoga veleučilišta u Čakovcu (u daljnjem tekstu: Veleučilište). Obraditi će se elementi Ugovora o studiranju od sklapanja Ugovora o studiranju preko izvršenja/ispunjenja ugovornih obveza s posebnim osvrtom na elemente koji se reguliraju primjenom odredbi Zakona i relevantnih općih akata Veleučilišta.

Prema Budimir V. i sur. (2018: VII) jedan od najvećih izazova javnih visokih učilišta je učinkovito upravljanje koje je u funkciji održavanja financijske stabilnosti u sustavu javnoga obrazovanja. Upravo održavanju financijske stabilnosti Veleučilišta u bitnom pridonosi i kvalitetno uređenje ugovornih obveznopravnih odnosa između Veleučilišta i studenta obzirom da Ugovor o studiranju regulira i naplatu dijela prihoda Veleučilišta po osnovi školarina odnosno participacije studenata u troškovima studiranja.

2. Pravni okvir obveznopravnih odnosa u visokom obrazovanju

Zakon o obveznim odnosima (NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22; dalje: ZOO) uređuje osnove obveznih odnosa (opći dio) te ugovorne i izvanugovorne obvezne odnose (posebni dio). Prema ZOO sudionici u prometu slobodno uređuju obvezne odnose, a ne mogu ih uređivati suprotno Ustavu Republike Hrvatske, prisilnim propisima i moralu društva. Sudionici obveznih odnosa su fizičke i pravne osobe. Pravne osobe u zasnivanju obveznih odnosa, osim prethodno navedenoga, postupaju u skladu sa svojim statutom, društvenim ugovorom odnosno pravilima.

Veleučilište kao javna ustanova čiji je osnivač Republika Hrvatska prilikom zasnivanja obveznopravnoga odnosa podliježe ZOO-u, relevantnim zakonskim i podzakonskim propisima iz područja javnih financija, te vlastitim općim aktima kojima regulira obveznopravne odnose.

Obvezni odnos je pravni odnos između subjekata (fizičkih i/ili pravnih osoba) utemeljen na potraživanju, odnosno ispunjenju neke činidbe. Pritom je jedna strana aktivna (vjerovnik) i ima pravo tražiti ispunjenje dugovane činidbe, a druga strana pasivna (dužnik), koja je dužna ispuniti neku činidbu.

Subjektom obveznoga odnosa može postati bilo koja fizička ili pravna osoba. Fizička osoba je svaki čovjek, a pravna osoba je društvena tvorevina kojoj pravni poredak priznaje svojstvo pravnoga subjekta (npr. trgovačka društva, udruge, ustanove i sl.).

U obveznom odnosu studenta i Veleučilišta subjekti su student - pravno i poslovno sposobna fizička osoba i Veleučilište – pravno i poslovno sposobna pravna osoba. Pravni temelj reguliranja obveznoga odnosa općenito, pa tako i u odnosu studenta i Veleučilišta je Ugovor o studiranju.

Ugovor o studiranju je dvostrani (nastaje očitovanjem volje najmanje dviju strana) i obvezujući (usmjeren k zasnivanju obveznoga odnosa) pravni posao (proizvodi pravne učinke). Pravna priroda ugovora kojim student i Veleučilište reguliraju obveze i prava obveznoga odnosa je sinalagmatična. Sinalagmatični odnosno dvostrano obvezni ugovori jesu ugovori kod kojih je istodobno svaka ugovorna strana i dužnik i vjerovnik. Ipak, iako dvostrano obvezni, ugovor kojega sklapaju student i Veleučilište radi reguliranja svojih prava i obveza, imaju svojih specifičnosti koje su uvjetovane specifičnostima samoga obveznog odnosa, kao i zahtjevima prisilnih pravnih propisa i općih akata Veleučilišta kojima Veleučilište regulira svoje poslovanje i djelovanje.

3. Status studenta i Ugovor o studiranju

Ispunjavanjem uvjeta i trenutkom upisa pristupnik stječe status studenta.

Trenutkom upisa nastaje obveznopravni odnos između studenta i Veleučilišta. Sukladno odredbama Pravilnika o studiranju Veleučilišta, obveznopravni odnos s redovitim i izvanrednim studentima Veleučilište uređuje Ugovorom o studiranju, kojega svaki student potpisuje prilikom upisa u prvu godinu studija, kao i za svaku narednu odnosno višu godinu studija. Veleučilište unaprijed priprema sadržaj Ugovora o studiranju, te student nema mogućnost izmjene sadržaja Ugovora o studiranju, već je mogućnost studenta prihvaćanje Ugovora o studiranju u cijelosti prema predloženom sadržaju ili njegovo odbijanje. Predmetno obilježje kvalificira Ugovor o studiranju adhezijskim ugovorom. Kod adhezijskih ugovora ne postoji mogućnost pregovaranja, već je autonomija jedne strane svedena isključivo na prihvaćanje unaprijed definiranih uvjeta (Akrap I., 2015: 6 i Verović M., 2014: 45). Ugovorom o studiranju student i Veleučilište reguliraju međusobna prava i obveze za akademsku godinu studija.

Slika 1. Primjer Ugovora o studiranju Međimurskog veleučilišta u Čakovcu

Međimursko veleučilište u Čakovcu , Bana Josipa Jelačića, 40000 Čakovec, OIB:31444990605, zastupano po XXX (u daljnjem tekstu: Veleučilište)	
i	_____ (ime i prezime)
	_____ (ulica, mjesto, poštanski broj i ured)
OIB: _____	(u daljnjem tekstu: student)
temeljem članka 25. Pravilnika o studiranju Međimurskog veleučilišta u Čakovcu, sklapaju slijedeći	
U G O V O R o studiranju izvanrednog studenta (akademski godina 2023./2024.)	
Članak 1.	
(1) Predmet ovog Ugovora je reguliranje međusobnih prava i obveza između Veleučilišta i studenta.	
(2) Ugovorne strane sporazumno utvrđuju da je student ispunio uvjete i kriterije za upis u I. (prvu) godinu prijediplomskog stručnog studija	
u akademskoj godini 2023./2024., u statusu izvanrednog studenta.	
Članak 2.	
(1) Veleučilište se obvezuje studenta upisati u I. (prvu) godinu prijediplomskog stručnog studija, u statusu izvanrednog studenta i osigurati sveukupne uvjete studiranja na način kako je određeno studijskim programom, Statutom, Pravilnikom o studiranju i drugim općim aktima Veleučilišta.	
(2) Nastava na Veleučilištu organizirana je prema rasporedu nastave i to u prijedodnevnom i poslijepodnevnom terminima, kontaktno, a u opravdanim slučajevima online, putem korištenja odobrenih interaktivnih alata i platformi.	
(3) Student se obvezuje ispunjavati sve nastavne i druge obveze izvanrednog studenta na način i u rokovima kako je to propisano Zakonom o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti (dalje: Zakon), Statutom Veleučilišta, Pravilnikom o studiranju i drugim općim aktima Veleučilišta.	
(4) Potpisom ovog Ugovora student prihvaća sve izmjene i dopune studijskog programa upisanog studija.	
Članak 3.	
(1) Prilikom upisa prve godine studija student upisuje 60 ECTS bodova.	
(2) Godišnja školarina za ak.god. 2023./2024. za studij iz članka 1. ovog Ugovora iznosi _____ EUR-a (_____ knj).	
(3) Potpisom ovog Ugovora student se obvezuje na uplatu cjelokupnog iznosa godišnje školarine iz stavka 2. ovog članka.	
(4) Iznos školarine iz stavka 2. ovog Ugovora uplaćuje se jednokratno ili u ratama sukladno Odluci o školarini i načinu plaćanja školarine za prve godine prijediplomskih i diplomskog studija u ak.god. 2023./2024. od 31. ožujka 2023. (klasa: 007-03/23-01/05, ur.broj: 144-03-23-05, dalje: Odluka), na IBAN Veleučilišta, broj: HR8823400091116034764, kod Privredne banke Zagreb d.o.o.	
(5) Ukoliko student školarinu plaća u ratama prilikom upisa obavezan je priložiti bjanko zadužnicu na iznos do 1.000,00 EUR-a, uz ovjere treće osobe u svojstvu jamca platca.	
(6) Student je obavezan uplatiti troškove upisa u iznosu od _____ EUR-a (_____ knj) i dokaz o uplati dostaviti prilikom upisa.	
(7) Račun za troškove upisa, školarine i druge popratne troškove Veleučilište se obvezuje dostaviti studentu putem email adrese mevd domene koja se studentu dodjeljuje prilikom upisa ili izdavanjem računa i njegovim ulaganjem u studentski dosje. Student potpisom ovog Ugovora daje privolu na dostavu računa elektroničkim putem.	
Članak 4.	
(1) Student nema prava na povrat već uplaćene školarine ako u tijeku upisane akademske godine odnosno u tijeku bilo koje slijedeće akademske godine upisanog studija odustane od studija, odnosno izvrši ispis.	
(2) Veleučilište zadržava pravo izmjene vrijednosti ECTS boda za upisani studij iz članka 1. ovog Ugovora, ukoliko za isto nastanu pravno opravdani razlozi, o čemu će pravovremeno obavijestiti studenta.	
(3) Kada student kasni sa ispunjenjem svojih financijskih obveza prema Veleučilištu isto zadržava pravo terećiti studenta i za pripadajuću zakonsku zateznu kamatu.	

(4) U slučaju ispisa sa Veleučilišta student je dužan podmiriti sve financijske obveze nastale prema Veleučilištu, te Veleučilište ima pravo zadržati do tada uplaćena sredstva kao i pravo naplate preostalog dijela nenaplaćenog iznosa školarine i zakonskih zateznih kamata.

Članak 5.

(1) Veleučilište osobne podatke studenta prikuplja temeljem zakonskih osnova propisanih Zakonom i drugim relevantnim zakonskim propisima iz područja visokog obrazovanja i javnih ovlasti.

(2) Veleučilište obrađuje osobne podatke studenta u mjeri u kojoj je to potrebno za ispunjenje zakonom i drugim pravnim aktima utvrđenih obveza redovitog djelovanja Veleučilišta i provođenja aktivnosti visokog obrazovanja, te za ispunjenje obveza definiranih ovim Ugovorom. Osim za pravno utemeljene svrhe prikupljeni osobni podaci studenta neće se koristiti ni obrađivati u druge svrhe.

(3) Veleučilište postupa u skladu sa odredbama Opće uredbe o zaštiti podataka (Uredba EU 2016/679) i Zakona o provedbi Opće uredbe o zaštiti podataka (NN, br. 42/2018) te čuva povjerljivost svih osobnih podataka studenata koji se nalaze u zbirkama i evidencijama podataka koje vodi Veleučilište i za koje ostvaruje pravo i ovlast pristupa i obrade.

(4) Povjerljivost osobnih podataka studenta primjenjuje se i nakon prestanka statusa studenta odnosno prestanka ovlasti pristupa i obrade podataka po osnovi zakonom, ugovorom ili privolom utvrđenih svrha.

(5) Osobne podatke studenta kojima ima pravo i ovlast pristupa i obrade Veleučilište neće dostavljati/davati na korištenje niti na bilo koji drugi način učiniti dostupnima trećim (neovlaštenim) osobama, osim u slučajevima kada isto predstavlja izvršavanje zakonskih i drugih pravnih obveza Veleučilišta prema trećim ovlaštenim osobama, državnim tijelima i institucijama.

Članak 6.

Ugovorne su strane suglasne da će sve eventualne sporove po ovom Ugovoru pokušati riješiti sporazumno. Za slučaj spora proizašlog iz ovog Ugovora stranke ugovaraju nadležnost stvarno nadležnog suda u Čakovcu.

Članak 7.

(1) Ugovorne strane ovog Ugovora suglasne su s njegovim sadržajem, te ga u znak prihvata, kao izraz njihove prave volje vlastoručno potpisuju.

(2) Ovaj Ugovor smatra se sklopljenim i primjenjuje se po potpisu objiju ugovornih strana.

(3) Ovaj Ugovor sastavljen je u tri istovjetna primjerka, od kojih se, nakon potpisa, jedan uručuje studentu, a dva primjerka zadržava Veleučilište za svoje potrebe.

U Čakovcu, _____ U Čakovcu, _____
(datum potpisa – Veleučilište) (datum potpisa – student)

MEDIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU STUDENT
Dekan _____ (ime i prezime)
XXXX

KLASA:
URBROJ:

Izvor: autorica

3.1. Sklapanje Ugovora o studiranju i sinalagmatičnost ugovornih strana

Sukladno pravnom uređenju ZOO-a za sklapanje ugovora dovoljno je da obje strane potpišu istu ispravu ili da svaka od strana potpiše primjerak isprave namijenjen drugoj strani. Sklapanju Ugovora o studiranju studenti pristupaju prilikom provođenja upisa u pojedinu akademsku godinu. Kada student pristupa formalizaciji upisa u pojedinu akademsku godinu uručuje mu se na potpis unaprijed definirani obrazac Ugovora o studiranju, koji je svojim potpisom ili faksimilom ovjerala odgovorna osoba Veleučilišta. U predmetnom obrascu mijenjaju se samo pojedini elementi Ugovora o studiranju koji se detaljnije razrađuju u nastavku ovog članka, a perfekcija odnosno trenutak sklapanja ugovora nastupa kada isti svojim potpisom ovjeri student.

Ugovor o studiranju sklapa se u pisanom obliku kao sinalagmatični ugovor u kojem je svaka strana istodobno i vjerovnik i dužnik. U konkretnom slučaju student je primarno dužnik, a Veleučilište vjerovnik, ali i obrnuto. Naime kod dvostrano obveznih ugovora postoji međuzavisnost obveza ugovornih strana odnosno ispunjenje obveza jedne strane temelj je za ispunjenje obveza druge strane (Gorenc V., 2015: 19).

Vjerovnik je prema Klarić P. i Vedriš M. (2009: 384) u obveznopravnom odnosu aktivna strana i ako obveznopravni odnos promatramo s gledišta vjerovnikova zahtijeva na činidbu

odnosno ispunjenje ugovorne obveze, govorimo o tražbini. Tražbina je pravno reguliran zahtjev jedne ugovorne strane prema drugoj ugovornoj strani za izvršenje određene činidbe. Suprotno činidbi ugovorna obveza sa stajališta dužnika nije tražbina već dugovanje za ispunjenje određene činidbe vjerovniku. Posljedično, u obveznom odnosu student i Veleučilište imaju svoje tražbine, kao i svoja dugovanja.

3.2. Elementi Ugovora o studiranju

Sadržaj Ugovora o studiranju ponajprije definiraju Zakon i opći akti Veleučilišta i to ponajviše Statut i Pravilnik o studiranju Veleučilišta. Upravo odredbe predmetnih pravnih izvora reguliraju generalne odredbe odnosno opće uvjete koje jedna ugovorna strana - Veleučilište predlaže drugoj ugovornoj strani - studentu, a generalne odredbe u pravilu su iste za sve studente, izvanredne i redovite, za prvu i naredne godine studija, prijediplomsku i diplomsku razinu studija.

Opći uvjeti u Ugovoru o studiranju odnose se na sljedeće elemente: pravne osnove reguliranja obveznoga odnosa, naznaku akademske godine, uvjete i način organizacije nastavnih procesa, obvezu i način plaćanja školarine i troškova upisa, odredbe o ispisu (raskidu ugovora), odredbe o zaštiti podataka, nadležnost u slučaju sudskoga spora i navod o perfekciji ugovora.

Elementi koji podliježu promjeni, ali glede njih ne postoji mogućnost pregovaranja su: utvrđenje statusa studenta (redoviti, redoviti uz plaćanje, izvanredni), naznaka broja ECTS bodova za akademsku godinu koja se upisuje i navod o cijeni školarine (različita visina za redovite i izvanredne studente).

3.3. Opći uvjeti Ugovora o studiranju

Pravne osnove reguliranja obveznog odnosa kod Ugovora o studiranju temeljem kojih se regulira obvezni odnos studenta i Veleučilišta su Zakon i prateći podzakonski akti, ZOO, Statut Veleučilišta, Pravilnik o studiranju Veleučilišta, kao i drugi opći akti Veleučilišta koji segmentarno uređuju određene dijelove Ugovora o studiranju, a obzirom da postoji veći broj predmetnih općih akata isti se ne navode pojedinačno već se navode kao drugi *opći akti Veleučilišta*, a u cilju preglednosti i primjerenoga opsega samoga Ugovora o studiranju. U najvećoj mjeri Ugovor o studiranju regulira Pravilnik o studiranju Veleučilišta i to odredbi članka 8. do članka 37.

Naznaka akademske godine u Ugovoru o studiranju od važnosti je za obvezni pravni odnos studenta i Veleučilišta. Naime, student sklapa Ugovor o studiranju za svaku godinu studija zasebno, što znači da se pojedinačni Ugovor o studiranju sklapa na određeno vrijeme akademske godine i to za razdoblje od 1. listopada zimskoga semestra do 30. rujna ljetnoga semestra. Dakle, pod pretpostavkom urednoga ispunjenja ugovornih obveza studenta Ugovor o studiranju prestaje istekom akademske godine koja završava 30. rujna.

Kako su nastavni procesi uređeni Zakonom, Pravilnikom o studiranju (vidi članak 2. primjera Ugovora o studiranju) i drugim općim aktima Veleučilišta, u Ugovoru o studiranju, a vezano za uvjete i način organizacije nastavnih procesa potrebno je definirati samo osnovne elemente o načinu organizacije nastave, te modelima izvođenja iste, uz pozivanje na sve, prethodno navede akte koji detaljno reguliraju nastavne procese, a koja su pravila obvezujuća za studenta.

Obveza i način plaćanja školarine i troškova upisa kao i preostale odredbe Ugovora o studiranju, sredstva osiguranja plaćanja i rokovi plaćanja školarine definiraju se odgovarajućim aktom Veleučilišta za pojedinu akademsku godinu, te se odredbe Ugovora o studiranju pozivaju na predmetne akte. Međutim, dosadašnja praksa pokazala je neophodnim u Ugovor o studiranju

navesti iznos školarine i troškova upisa za potrebe eventualnih kasnijih prisilnih postupaka naplate potraživanja i dokazivanja osnovanosti istoga. (vidi članak 3. primjera Ugovora o studiranju).

Odredbom članka 29. Pravilnika o studiranju Veleučilišta jasno je propisano da student ima pravo ispisa sa studija Veleučilišta na vlastiti zahtjev, uz uvjet podmirenja svih financijskih i drugih obveza prema Veleučilištu. Upravo ispis sa studija je jedini Ugovorom o studiranju propisani razlog raskida Ugovora o studiranju. Ipak razlog za raskid Ugovora o studiranju svakako su i razlozi navedeni u članku 76. st. 5. točka 3. i 4. Zakona, zbog čega iste nije potrebno, ali se može navesti u Ugovoru o studiranju. Bitno je naglasiti da i u slučajevima iz članka 76. st. 5. točka 3. i 4. student jednako tako podliježe obvezi podmirenja svih financijskih i drugih obveza prema Veleučilištu.

Vodeći se obvezama Opće uredbe o zaštiti podataka (SL EU L119) Veleučilište u Ugovoru o studiranju utvrđuje osnovne elemente obrade i zaštite osobnih podataka studenata, a koji su neophodni za obavljanje djelatnosti visokoga obrazovanja Veleučilišta.

Utvrđivanje nadležnosti sudova uobičajena je praksa uređenja obveznih odnosa i odredba koja u slučaju eventualnih sudskih sporova olakšava postupanje ugovornih strana.

Navod o perfekciji Ugovora o studiranju odnosno trenutak sklapanja i primjene Ugovora o studiranju bitno je odrediti kako bi student i Veleučilište bili upoznati od kojega trenutka ugovor proizvodi pravne učinke.

3.4. Elementi Ugovora o studiranju koji podliježu promjeni

Elementi Ugovora o studiranju kao što su status studenta, cijena školarine i ECTS bodovi, podliježu ograničenim promjenama, ali i nadalje ne postoji mogućnost pregovaranja oko njih, jer su isti propisani Zakonom i općim aktima Veleučilišta.

Utvrđenje statusa studenta i cijena školarine kao što je već prethodno navedeno sukladno članku 68. Zakona student upisuje studij u redovitom ili izvanrednom statusu. Status redovitoga ili izvanrednoga studenta pristupnik stječe s obzirom na ostvareno mjesto na rang - listi za upis unutar utvrđenih kvota Veleučilišta za upis pojedinoga studija. Upravo status studenta u bitnom određuje uređenje preostalih elemenata Ugovora o studiranju podložnih promjeni.

Naime, redoviti studenti sukladno Zakonu, prilikom upisa u prvu godinu studija, ostvaruju pravo na subvencioniranje troškova školarine u cijelosti iz sredstava državnoga proračuna. Subvencioniranje troškova školarine za naredne godine studija ovisi o uspješnosti studiranja studenta i zadržavanju statusa redovitoga studenta za koje je prema sadašnjem pravnom uređenju propisano ostvarivanje minimalno 55 ECTS bodova. Iznos subvencije troškova školarine za redovite studente utvrđuje se Programskim ugovorom kojega sklapaju Veleučilište i Ministarstvo znanosti i obrazovanja (dalje: MZO). Iz upravo opisanih razloga, u Ugovorima o studiranju redovitoga studenta Veleučilište ne iskazuje cijenu školarine, već se navodi da punu subvenciju troškova školarine snosi MZO. Međutim, Veleučilište i nadalje ugovornom odredbom zadržava pravo naplate iznosa subvencije i od studenta ukoliko iz bilo kojega razloga MZO za konkretnoga studenta ne podmiri troškove subvencije. Ipak, u kategoriji redovitih studenata javljaju se studenti koji o vlastitom trošku podmiruju školarinu. Predmetna kategorija studenata ponajviše se odnosi na studente koji upisuju drugu promjenu studija, pri čemu su ranije upisani u redovitom statusu, ali za koje MZO sukladno članku 79. Zakona više ne snosi troškove subvencije školarine. Ujedno predmetna kategorija odnosi se i na studente koji su ostvarili uvjet napredovanja u višu godinu studija koji propisuje Veleučilište (50 ECTS bodova), ali nisu ostvarili uvjet uspješnosti studiranja temeljem kojega MZO sufinancira troškove školarine, odnosno nisu tijekom određene akademske godine ostvarili 55 ECTS bodova. Kod redovitih studenata uz plaćanje školarine u Ugovoru o studiranju navodi se iznos

školarine, koji se utvrđuje u razmjeru visine subvencije troškova školarine koju podmiruje MZO, a prema vrijednosti ECTS boda.

Izvanredni studenti prilikom upisa u prvu i svaku narednu godinu studija podliježu plaćanju školarine u skladu sa Zakonom i aktima Veleučilišta. Odlukom nadležnoga tijela Veleučilišta i Natječajem za upis u prvu godinu studija utvrđuju se iznosi školarine za izvanredne studente prvih i viših godina studija prema vrijednosti ECTS boda za pojedinu vrstu studija. U Ugovoru o studiranju navodi se ukupni iznos godišnje školarine za jednu akademsku godinu, a koji ovisi o vrijednosti ECTS boda i broju istih bodova koji se upisuju u jednoj akademskoj godini.

Na Ugovoru o studiranju potrebno je naznačiti broj ECTS bodova za akademsku godinu koju student upisuje. U pravilu prilikom upisa i sklapanja Ugovora o studiranju za prvu godinu studija student upisuje 60 ECTS bodova, kod upisa narednih godina studija broj ECTS bodova od značaja je za utvrđenje iznosa školarine, te je time neophodni element Ugovora o studiranju. Iako u pravilu student upisuje svake akademske godine 60 ECTS bodova, u slučajevima kada nisu ostvareni ni uvjet uspješnosti, niti uvjet napredovanja, uvjeti upisa propisani su Odlukom o uvjetima upisa (napredovanja), visini školarine i načinu plaćanja školarine za više/naredne godine prijediplomskih i diplomskoga studija.

3.5. Obveze studenta i Veleučilišta

Odredbom članka 77. st. 2. Zakona propisane su obveze studenta „pravodobno izvršavati nastavne i druge obveze na visokom učilištu i poštovati opće akte visokoga učilišta“. Obveze studenta detaljnije se reguliraju Pravilnikom o studiranju kao i drugim aktima Veleučilišta. Obzirom je uređenje obveza studenta disperzirano u više pravnih izvora i općih akata Veleučilišta u Ugovoru o studiranju ugovorna odredba o obvezama studenta generalne je naravi (vidi čl. 2. st. 3. Ugovora o studiranju). Ipak za obveznopravni odnos studenta i Veleučilišta od primarne je važnosti obveza studenta prisutnost na nastavi u propisanom opsegu, obzirom da ona uvjetuje pravo na pristupanje ispitu pojedinoga kolegija, te pravovremeno i uredno polaganje ispita. Naime, upravo izvršenje opisanih obveza izravno utječe na uspješnost studenta, koja za sobom povlači i sufinanciranje troškova školarine, kao i iznos školarine kad sufinanciranje ne osigurava MZO.

Ugovorom o studiranju Veleučilište se obvezuje osigurati studentu sveukupne uvjete studiranja na način kako je određeno studijskim programom, Statutom, Pravilnikom o studiranju i drugim općim aktima Veleučilišta. Radi preglednosti Ugovora o studiranju, nemoguće je utvrditi obveze Veleučilišta prema studentu, ali kao najbitniju, ponajprije valja izdvojiti obvezu kvalitetne organizacije svih oblika nastave, te pravovremeno informiranje studenata o obvezama po kolegijima i načinu polaganja ispita.

3.6. Obveza plaćanja školarine i sredstvo osiguranja naplate

Kao što je prethodno već navedeno Ugovorom o studiranju određuje se cijena školarine u fiksnom iznosu za cijelu akademsku godinu za studente koji ne ostvaruju pravo na subvencioniranje troškova školarine iz državnoga proračuna i definira se rok za plaćanje školarine.

Školarina se na Veleučilištu može platiti jednokratno prilikom upisa u cjelokupnom iznosu školarine utvrđenoj za pojedini studij. Veleučilište, vodeći se socioekonomskom osviještenošću, omogućuje studentima plaćanje školarine u ratama i to kreditnim karticama ili u ratama uz obvezno prilaganje bjanko zadužnice kao sredstva osiguranja plaćanja. Rokovi dospjeća rata definirani su aktima Veleučilišta o školarini i načinu plaćanja školarine, a definirani su tako da se školarina podmiri u cjelokupnom iznosu najkasnije do svibnja ljetnoga

semestra akademske godine, tako se prva rata podmiruje prilikom upisa, druga u prosincu, treća u veljači i četvrta rata u travnju.

Student se Ugovorom o studiranju obvezuje da, ukoliko tijekom upisane akademske godine i/ili tijekom bilo koje slijedeće akademske godine odustane od studija ili izvrši ispis, nema prava na povrat već uplaćene školarine i dužan je podmiriti sve financijske obveze nastale prema Veleučilištu, a Veleučilište ima pravo zadržati do tada uplaćena sredstva kao i pravo naplate preostalog dijela nenaplaćenog iznosa školarine i eventualnih zakonskih zateznih kamata visina kojih je propisana odredbama članka 29. – 31. ZOO-a.

Prema Zakonu o fiskalnoj (NN 11/18) odgovornosti čelnik proračunskoga i izvanproračunskoga korisnika državnoga proračuna odgovoran je osigurati zakonito, namjensko i svrhovito korištenje sredstava te učinkovito i djelotvorno funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola i samim time Veleučilište je dužno poduzeti sve mjere kako bi se naplatila sva potraživanja od studenata.

Za zakonitost rada i financijskoga poslovanja, te racionalne uporabe materijalnih resursa dekan je odgovoran Upravnom vijeću Veleučilišta. U slučaju nepodmirenja troškova školarine Veleučilište ima obvezu pokrenuti postupak prisilne naplate aktivacijom sredstva osiguranja plaćanja odnosno bjanko zadužnice kao ovršne isprave. Bjanko zadužnicu koju studenti prilažu prilikom upisa ovjerava student kao dužnik, te treća osoba u svojstvu jamca platca, što omogućuje Veleučilištu naplatu školarine, kako od samoga studenta, tako i od jamca platca koji odgovara jednako kao i dužnik odnosno student. Jamac platca, upravo je zbog Zakona o fiskalnoj odgovornosti neophodan za one slučajeve kad nastane situacija nemogućnosti naplate školarine od studenta. Bjanko zadužnica se nakon podmirenja svih financijskih obveza vraća studentu ili njegovu opunomoćeniku u slučajevima kada istome prestaje status studenta, ukoliko su sve financijske obveze studenta prema Veleučilištu u cijelosti podmirene, te ukoliko jamstvo nije aktivirano radi naplate potraživanja.

3.7. Raskid Ugovora o studiranju i prestanak obveznopravnoga odnosa

Odredbom članka 76. st. 5. Zakona propisani su slučajevi u kojima prestaje status studenta. Do raskida Ugovora o studiranju sukladno predmetnoj zakonskoj odredbi dolazi u slučaju ispisa studenta, u slučaju isključenja studenta sa studija sukladno postupku i uvjetima utvrđenim općim aktima Veleučilišta, te u slučaju ako student ne završi studij u roku definiranom odredbom članka 77. st. 6. Zakona odnosno u roku koji je dvostruko dulji od trajanja studija, dok je Pravilnikom o studiranju, propisana dodatna osnova i to slučaj kada student ne obrani završni/diplomski rad nakon druge zadane teme. Kod svih navedenih razloga raskid Ugovora o studiranju moguć je uz uvjet studentova ispunjenja svih financijskih obveza prema Veleučilištu. Kod ispisa sa studija inicijativa za raskid Ugovora o studiranju je na strani studenta, a raskid Ugovora o studiranju nastupa u trenutku podmirenja financijskih obveza studenta prema Veleučilištu i donošenja odluke odgovorne osobe Veleučilišta o odobrenju ispisa. Kod isključenja studenta, kao i u slučaju kada student ne završi studij u roku koje je dvostruko dulji od trajanja studija, te ne obrani završni/diplomski rad nakon druge zadane teme inicijativa za raskid Ugovora o studiranju je na strani Veleučilišta. I u navedenim slučajevima uvjet raskida Ugovora o studiranju je obveza studenta za podmirenje svih financijskih obveza prema Veleučilištu, pri čemu je praksa takva da se školarina u takvim slučajevima, a posebice u slučaju isključenja studenta naplaćuje prisilnim putem bilo aktivacijom sredstva osiguranja plaćanja bilo pokretanjem prisilnoga postupka naplate potraživanja – ovrhe. Vezano uz raskid Ugovora o studiranju potrebno je naglasiti da u slučajevima mirovanje prava i obveza studenta koji propisuju odredbe članka 80. Zakona ne dolazi do raskida Ugovora o studiranju te da je Ugovor o studiranju u predmetnim slučajevima i dalje na snazi, ali se prava i obveza iz obveznopravnog odnosa studenta prema Veleučilištu u određenom definiranom razdoblju ne izvršavaju iz

opravdanih razloga. O mirovanju prava i obveza studenta rješenjem odlučuje odgovorna osoba Veleučilišta, a opravdanim se razlozima smatraju vrijeme trudnoće, zatim do godine dana starosti djeteta, nesposobnosti za rad dulje od tri mjeseca, te drugi opravdani razlozi propisani zakonskim propisima ili općim aktima Veleučilišta.

Osim raskidom, Ugovor o studiranju odnosno obveznopravni odnos studenta po osnovi Ugovora o studiranju prestaje završetkom upisane godine studija u određenoj akademskoj godini, kao i završetkom studija, a za koje je osnove jednako tako potrebno podmirenje svih, a posebice financijskih obveza studenta prema Veleučilištu.

4. Zaključak

Veleučilište je u svojem poslovanju dužno poštivati pravni poredak Republike Hrvatske. U praksi, uređenje obveznopravnoga odnosa studenta i Veleučilišta i definiranje sadržaja i elemenata Ugovora o studiranju, zbog diverzificiranosti pravnih propisa koji uređuju predmetno područje, ponekad može biti zahtjevno, posebice u periodima kada se u primjenu stavljaju i praktično provode novodoneseni zakonski, podzakonski i opći akti Veleučilišta. Upravo zato odredbe Ugovora o studiranju prilikom uređenja obveznopravnoga odnosa studenta i Veleučilišta pozivaju se na zakonske i podzakonske propise i opće akte Veleučilišta, a sve u svrhu zadržavanja preglednosti i jasnoće Ugovora o studiranju, te detaljnijega reguliranja onih elemenata Ugovora o studiranju koji su od najveće važnosti za uređenje obveznoga pravnoga odnosa studenta i Veleučilišta. Na ugovornim je stranama da poštuju, te uredno i pravovremeno izvršavaju svoje obveze definirane Ugovorom o studiranju, što u konačnici dovodi do zadovoljstva studenta, a za Veleučilište je pokazatelj kvalitete uređenja poslovnih procesa.

Literatura:

1. Akrap I. (2015), *Trgovačko pravo*, Sveučilište u Splitu, Split, *E-izvor* https://www.oss.unist.hr/sites/default/files/file_attach/Trgova%C4%8Dko%20pravo%20%28ud%C5%BEbenik%29%20-%20Ivan%20Akrap.pdf
2. Budimir V. i sur. (2018), *Upravljanje troškovima i mjerenje uspješnosti u sustavu javnog visokog obrazovanja*, tim4pin d.o.o., Zagreb
3. Europska komisija: <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/hr/national-education-systems/croatia/financiranje-visokog-obrazovanja> (pristup: 04.06.2023.)
4. Gorenc V. (2008), *Osnove statusnog i ugovornoga trgovačkog prava*, mikrorad d.o.o., Zagreb
5. Gorenc V. (2015), *Ugovorno trgovačko pravo*, Veleučilište s pravom javnosti Baltazar Zaprešić, Zaprešić
6. Klarić P. i Vedriš M. (2009), *Građansko pravo*, Narodne novine, Zagreb
7. Mintas-Hodak Lj. i sur. (2010.), *Pravno okružje poslovanja*, MATE d.o.o., Zagreb
8. Mintas-Hodak Lj. i sur. (2016), *Osnove prava*, MATE d.o.o., Zagreb
9. Odluka o uvjetima upisa (napredovanja), visini školarine i načinu plaćanja školarine za više/naredne godine prijediplomskih i diplomskog studija Međimurskog veleučilišta u Čakovcu za akademsku godinu 2023./2024.
10. Opće uredbe o zaštiti podataka (SL EU L119)
11. Pravilnik o studiranju Međimurskog veleučilišta u Čakovcu od 20. veljače 2023.
12. Triva, S., Dika, M. (2004), *Građansko parnično procesno pravo*, Narodne novine
13. Ugovor o studiranju Međimurskog veleučilišta u Čakovcu za akademsku godinu 2023./2024.

14. Verović M. (2014), *Osnove trgovačkog (ugovornog) prava*, Visoko učilište EFFECTUS, Zagreb
15. Zakon o fiskalnoj odgovornosti (NN 111/18)
16. Zakon o obveznim odnosima (NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22)
17. Zakon o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti (NN 119/2022)